

AKADEMIE MÚZICKÝCH UMĚNÍ V PRAZE

HUDEBNÍ A TANEČNÍ FAKULTA

Hudební umění

Trubka

Bakalářská práce

**Zahraniční skladby pro trubku sólovou nebo s doprovodem
od 20. století**

Alice Vasilová, DiS.

Vedoucí práce: prof. Vladimír Rejlek

Oponent práce: doc. Mgr. Jaroslav Rouček, Ph.D.

Datum obhajoby:

Přidělovaný akademický titul: BcA.

Praha, 2021

ACADEMY OF PERFORMING ARTS IN PRAGUE

MUSIC AND DANCE FACULTY

Music Arts

Trumpet

BACHELOR ´S THESIS

**Foreign compositions for solo trumpet or with
accompaniment from the 20th century**

Alice Vasilová, DiS.

Thesis advisor: prof. Vladimír Rejlek

Examiner: doc. Mgr. Jaroslav Rouček, Ph.D.

Date of thesis defense:

Academic title granted: BcA.

Praha, 2021

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem předkládanou práci s názvem

Zahraniční skladby pro trubku sólovou nebo s doprovodem
od 20. století

vypracovala samostatně a použila jen uvedené prameny a literaturu.

Praha dne

podpis studenta

Upozornění

Využití a společenské uplatnění výsledků diplomové práce, nebo jakékoliv nakládání s nimi je možné pouze na základě licenční smlouvy, tj. souhlasu autora a AMU v Praze.

Poděkování

Ráda bych poděkovala prof. Vladimíru Rejlkovi a doc. Mgr. Jaroslavu Roučkovi Ph.D. za mimořádnou shovívavost při řešení problémů a za cenné připomínky k dané problematice.

Abstrakt

Jako hlavní cíl své bakalářské práce jsem si zvolila objasnění drobnějších, ale i přesto stěžejních skladeb pro trubku zcela samotnou, nebo s doprovodem jiného nástroje pro období 20. století. Má práce bude rozdělena do několika kapitol. Skladatelé jsou rozděleni do kapitol dle národností. Každá kapitola obsahuje podrobnější seznámení s obdobím, kdy byla skladba napsána, autorem samotným a zaměřením na rozbor jednotlivých skladeb.

Klíčová slova

Hudba 20. století

Skladby

Trubka

Abstract

As the main goal of my bachelor's thesis, I chose to clarify smaller, but still key compositions for the trumpet solo, or with the accompaniment of another instrument for the period of the 20th century. My work will be divided into several chapters. Composers are divided into chapters according to nationalities. Each chapter contains a more detailed acquaintance with the period when the composition was written, the composer himself and a focus on the analysis of individual compositions.

Keywords

Music 20th century

Compositions

Trumpet

Obsah

ÚVOD	1
1 SKLADBY 20. STOLETÍ V OBLASTI USA	2
1.1 STEVENS HALSEY.....	2
1.2 FRIEDMAN STANLEY.....	2
1.3 CAMPO FRANK.....	4
1.4 TULL FISHER.....	6
1.5 TURRIN JOSEPH.....	6
1.5.1 <i>Joseph Turrin - chronologický výčet skladeb</i>	6
1.6 PLOG ANTHONY.....	7
1.7 HENDERSON ROBERT.....	8
1.8 STEVENS JOHN.....	10
1.9 VIZZUTTI ALLEN.....	10
1.10 EWAZEN ERIC.....	11
1.11 BRADSHAW ROBERT.....	12
2 HUDBA 20. STOLETÍ VE FRANCII	13
2.1 GAUBERT PHILIPPE.....	14
2.2 TOMASI HENRI.....	14
2.3 BOZZA EUGÉNE.....	15
2.3.1 <i>Eugéne Bozza - chronologický výčet skladeb</i>	16
2.4 FRANCAIX JEAN.....	16
2.5 HUBEAU JEAN.....	17
2.6 BITSCH MARCEL.....	18
2.6.1 <i>Marcel Bitsch - chronologický výčet skladeb</i>	19
3 HUDBA 20. STOLETÍ V NĚMECKU	20
3.1 HINDEMITH PAUL.....	20
3.2 HENZE HANS WERNER.....	21
3.3 STOCKHAUSEN KARLHEINZ.....	22
4 OSTATNÍ NEPOSTRADATELNÉ ZEMĚ	24
4.1 ENESCU GEORGE.....	24
4.2 HONEGGER ARTHUR.....	25
4.3 ARNOLD MALCOLM.....	25
4.4 BERIO LUCIANO.....	27
4.5 RAUTAVAARA EINOJUHANI.....	28
4.6 TAKEMITSU TORU.....	29
ZÁVĚR	32

Úvod

O zvolení tématu bakalářské práce jsem přemýšlela velmi dlouho, nakonec jsem se rozhodla z důvodu neznalosti některých skladeb, pro téma, které se bude zabývat skladbami pro trubku samotnou, nebo s doprovodem jiného nástroje. Ke skladbám, které nejsou v širším povědomí, jsem se dostávala systematicky po mnoho let. Již na základní umělecké škole při výběru vhodných skladeb pro trubku, jsem hledala vždy ty méně známé, protože to pro mě bylo povznášející, neustále studovat nový notový materiál. Na konzervatoři se má záliba prohlubovala, ovšem z nedostatku fyzických sil, jsem byla nucena o mnoha skladbách pouze uvažovat a nechat si je jako cíl do budoucích následujících let. Po nástupu na Akademii jsem chtěla rozšířit své obzory v oblasti sólové interpretace.

Přemýšlela jsem, jak nejvhodněji uchopit koncept této práce a její rozdělení. Svou bakalářskou práci jsem tedy rozdělila do kapitol podle národnosti daných autorů. V první kapitole se budu zabývat autory, kteří pocházejí z Ameriky. Do výčtu jsem dala pro mě nově objevená díla, která mě zaujala svým notovým zápisem a zajímavými dedikacemi. Druhá kapitola pojednává o stylu komponování francouzských skladatelů a jejich významná díla pro trubku, kde jsem zohlednila svůj kladný vztah k francouzské hudbě a kultuře obecně. Ve třetí kapitole své bakalářské práce se zabývám skladateli, kteří se narodili v Německu. Dále zmiňuji konkrétní dílo, které mě zaujalo po stránce struktury skladby promyšlené do každé hodiny z jednoho dne, tedy celých dvacet čtyři hodin. Čtvrtá kapitola je po obsahové stránce rozsáhlá do součtu mnoha zemí, kde objasňuji pro mě důležitá díla od každého ze skladatelů z té dané země.

K jasnému pochopení textu v jednotlivých kapitolách použiji i notové ukázky jednotlivých děl, které poukazují na specifičnost daného díla.

1 Skladby 20. století v oblasti USA

Hudební a umělecká veřejnost v oblasti USA byla velmi rozmanitá. Nejen, že skýtala mnohé imigranty, kteří do nové vlasti dovezli své předky a jejich kulturu, ale také nabízela neuvěřitelné možnosti, které byly pro mladé i zralé umělce velmi inspirativní. Myslím si, že právě rozmanitost této země byla povznášející a mohla nabídnout nemalou škálu výjimečných skladatelů, či interpretů.

1.1 Stevens Halsey

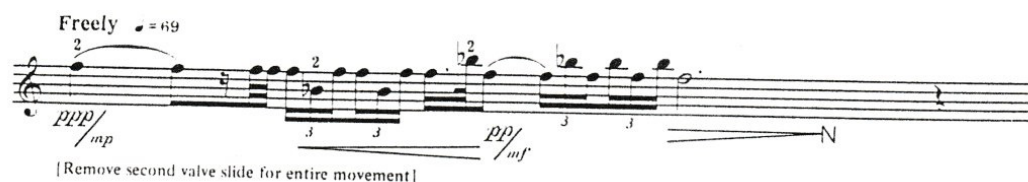
Skladatel Halsey Stevens se narodil v roce 1908. Řekla bych, že Stevens se v zásadě při svém komponování držel tonálního směru. Můžeme se jen domnívat, zda byl ovlivněn moderními vlivy Aarona Coplanda, či Igorem Stravinským. I když je Stevens původem Američan, v jeho hudbě můžeme slyšet nepatrný nádech evropského vlivu.

„*Sonata*“ pro trubku a klavír je velmi oblíbené dílo a ne jeden zahraniční interpret si ji zařadil mezi své skladby. Zmínila bych zde taková jména, jakými jsou Wynton Marsalis, Anthony Plog, George Vosburgh, Jouko Harjanne a další. Skladba byla napsaná v roce 1956.¹ První věta skladby zaujme především často se střídajícím taktovým označením, stejně je tomu i ve třetí větě. Druhá věta je mysteriózního charakteru a ve větě se střídá zvuk s dusítkem a bez dusítka.

1.2 Friedman Stanley

Stále žijící skladatel Stanley Friedman se narodil v roce 1951. Jeho skladatelské nadání obzvlášť pro dechové nástroje, se potvrdilo získáním ocenění společnosti *Trumpet Guild*.

Skladba „Solus“ byla zkomponovaná v roce 1975. Stala se skladbou dosahujícího světového úspěchu a byla zařazena na nejednu mezinárodní soutěž do povinných skladeb.² Dedikována byla americkému trumpetistovi Sidney Mearovi, který studoval s Herbertem L. Clarkem a Bohumirem Krylem.³ Solus lze zahrát buď jako samostatné věty, či různě kombinovat mezi sebou. Zmínila bych zde několik technických dovedností, které by měl trumpetista ovládat. Glissando se může provést pomocí ladících tahů, prvního a třetího pístu. Experimentuje s různými možnostmi, je velmi důležité, aby byly tahy dobře promazány. Čtvrtá část je hraná s odstraněným druhým tahem, a proto je nutné tuto část odehrát na trubku ladění in C. V této větě se střídá barva zvuku použitím přirozeného prstokladu a tónu, kterého docílíme vytažením druhého tahu a následného použití druhého pístu. Vznikne tak unikátní kombinace dvou zvuků hraných jedním hráčem.

Obrázek 1: Friedman-Solus, barevný efekt ve čtvrté větě

Zajímavým prvkem ve čtvrté větě, je accelerandový přechod z jednoduchého staccata do frullata. Postupně při zrychlování přejdeme do dvojitého staccata, na které navazuje tzv. doodle artikulace, používaná v jazzu. Noty zakončíme frullatem.⁴

¹ KOEHLER, Elisa. *A Dictionary for the Modern Trumpet Player: Dictionaries for the Modern Musician* [online]. 2015. Rowman & Littlefield Publishers, 2015 [cit. 2021-03-24]. ISBN 978-0810886575.

² [online]. [cit. 2021-03-25]. Dostupné z: <http://allthingstrumpet.com/friedman-solus/>

³ Sólista na kornet, ovládal bravurně pedálové tóny

⁴ Doodle artikulace je jazzová artikulace a artikulujeme na písmena: DO-DLE

Obrázek 2: Friedman-Solus, doodle artikulace

Další z nároků kladené na technické dovednosti interpreta je schopnost zahrát pedálové tóny. Při samotném cvičení jdou pedálové tóny zahrát bez větších obtíží, ovšem v kontextu s ostatními notami ve skladbě si myslím, že to není zcela jednoduché. Důležité je, aby byl každý pedálový tón přesně intonovaný. Dále můžeme ve skladbě spatřit tremola, či trylky na jednom tónu, retné trylky i kombinace tremola a trylků dohromady. Řekla bych, že tempo a rytmické zápisy si může daný umělec přizpůsobit svému tempu a své osobnosti. Určitým způsobem je svoboda od autora přímo povolena. Skladby tohoto typu vlastně nastávající generaci trumpetistů připraví do světa hudby na vyšší úrovni a jedinečné prvky se tak stanou standartní výbavou každého trumpetisty.

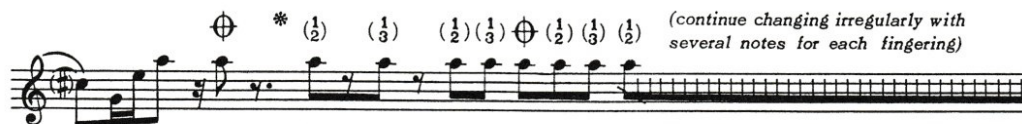
1.3 Campo Frank

Skladba s názvem „Times“ od amerického skladatele Franka Campa narozeného v roce 1927, je podle mého názoru velmi pokroková. Dílo je dedikováno trumpetistovi Thomasovi Stevensovi, který byl po mnoho let prvním trumpetistou *Los Angeles Philharmonic Orchestra*.⁵ Jelikož se jedná o sólovou skladbu pro trubku, hned v prvních řádcích vidíme, jak moc byla skladba novátorská. Na první straně máme možnost nahlédnout do autorova myšlení a přečteme si, jakým způsobem si autor přál některé ze svých technických parametrů hrát. Skladba je rozdělená na tři části. První část má název „Good Times“ a je v ní užíván efekt *hat*, čili klobouk od dusítka, kdy trumpetista na pokyn autora zakryje korpus nástroje a následně opět na pokyn v notách odkryje.

Obrázek 3: Frank Campo-Times, efekt hat

Druhá část nese název „*Hard Times*“ a na autorovo přání je zde zapotřebí dusítko harmon. V závěru této části můžeme spatřit zajímavost v podobě možností hrát jeden tón různými prstoklady. Tímto docílíme efektu změny barvy daného tónu.

Obrázek 4: Frank Campo-Times, změna prstokladů

Poslední část se jmenuje „*Time to go*“ a interpret se zde setká s opět dusítkem, tentokrát straight. Autor si ve skladbě pohrává především s výsledným zvukem, kterého docílil za použití hned několika druhů dusítek. Skladba je nejen rozsahově náročná, ale je v ní i efekt hraní not s napůl stlačenými písty. Místo přesného zapsání hodnoty not, skladatel určuje jejich délku časovým určením přímo nad, či pod notou. Myslím si, že věnovaný čas strávený nad touto skladbou dá každému odvážnému trumpetistovi mnoho pozitivního.

⁵ KOEHLER, Elisa. *A Dictionary for the Modern Trumpet Player: Dictionaries for the Modern Musician* [online]. 2015. Rowman & Littlefield Publishers, 2015 [cit. 2021-03-24].

1.4 Tull Fisher

Fisher Tull se narodil v roce 1934 v Texasu a vystudoval kompozici a hru na trubku. Skladba „*Eight profiles*“ má osm částí kdy každá z nich má dvě věty a své specifické iniciály. Jednotlivé části jsou věnovány spoluhráčům na trubku, kteří se spolu s Tullem zapsali na vysokou školu. Ve skladbě se střídá vždy pomalá část s rychlou. Kompozice byla složena tak, aby profily tvořily celek, ovšem i sám Fisher Tull věděl a očekával, že koncertně jich bude možné provést jen pár. Předvést všech osm částí, myslím si, že je až herkulovský úkon, který se dá zvládnout jen v podobě studiové nahrávky.⁶

1.5 Turrin Joseph

Skladatel narozený v roce 1947 v New Jersey.⁷ Jelikož se jedná o žijícího skladatele, můžeme ho stále spatřit v roli dirigenta, klavíristy nebo profesora. Jeho skladby jsou velkým přínosem pro americký hudební život a neustále uchvacují i širokou veřejnost. *New York Philharmonic* má dlouhodobý vztah s Turrinem. Orchester si od něj několikrát objednal skladby pro své hráče z orchestru, kteří pak skladbu za doprovodu orchestru interpretovali. Například koncert pro trubku, který byl objednaný pro prvního trumpetistu Philipa Smithe, nebo trombonový koncert, který odehrál Joseph Alessi.

1.5.1 Joseph Turrin - chronologický výčet skladeb

„*Caprice*“ pro trubku a klavír, (1972)

„*Escapade*“ pro piccolo trubku a klavír, (1990)

„*Čtyři miniaturny*“ pro trubku, nebo křídlovku a klavír, (2000)

„*Tři epizody*“ pro trubku a klavír, (2001). Dedikováno trumpetistovi Phillovi Smithovi.

---

⁶ [online]. [cit. 2021-03-25]. Dostupné z: <http://allthingstrumpet.com/tull-profile-1/>

⁷ KOEHLER, Elisa. *A Dictionary for the Modern Trumpet Player: Dictionaries for the Modern Musician* [online]. 2015. Rowman & Littlefield Publishers, 2015 [cit. 2021-03-24]. ISBN 978-0810886575.

1.6 Plog Anthony

Anthony Plog je americký trumpetista, skladatel a dirigent. Narodil se v roce 1943. Jeho prvním učitelem ve hře na trubku se stal jeho otec. Ve svém dalším studiu na trubku pokračoval na *University of California at Los Angeles*. Při svých studiích se seznámil s trumpetisty a svými spolužáky Jamesem Stampem a Thomasem Stevenssem. Myslím si, že takto výjimečná jména studující spolu, mohla zaručit pro pozdější vývoj Plogova hudebního života jen to nejlepší. Plog hrál první trubku v *San Antonio Symphony, Utah Symphony a Los Angeles Chamber Orchestra*. Dále ho můžeme dodnes slyšet v několika filmech, jelikož byl přítomen v nahrávacím studiu při vzniku nahrávky k filmům například *Star Trek*, nebo *Rockyho 2*. Anthony Plog je profesorem na *Staatliche Hochschule für Musik in Freiburg*. Domnívám se, že jeho skladatelská vize se točí právě okolo jeho nástroje a může tak docílit zcela ojedinělého kontaktu s obtížností daného partu.⁸

Skladba „*Postcards*“ je z roku 1994 a je napsaná pro sólovou trubku. Byla dedikována francouzskému trumpetistovi Gabrielemu Cassonemu.⁹ Skladba má tři věty a ani jedna z vět není taktově určená. Myslím si, že nejdůležitější je vnitřní rytmus, kterým se musíme řídit a díky kterému skladba jako celek bude mít řád. Pro lepší pochopení skladby jsem si uvědomila mnoho faktorů, které mi dokázaly skladbu přiblížit. V celé skladbě máme pomyslnou ostinátní linku, která nám udává řád a rytmické ukotvení. Například v první větě nota g1, která je protínána šestnáctinovými rytmickými skupinkami. Druhá věta má vedenou linku melodie, kterou vždy protne například melodická ozdoba příraz, což ve mně evokuje určité vykojení dlouhého tónu, které by ale nemělo narušit danou linku.

---

⁸ KOEHLER, Elisa. *A Dictionary for the Modern Trumpet Player: Dictionaries for the Modern Musician* [online]. 2015. Rowman & Littlefield Publishers, 2015 [cit. 2021-03-24]. ISBN 978-0810886575.

⁹ Gabriele Cassone je interpret barokní hudby, ale zároveň se věnuje i soudobým skladbám

Obrázek 5: Plog-Postcards

Samotný skladatel doporučil, pokud jsou přítomny stejné noty po sobě, hrát je zcela stejně. Obdobně se Plog vyjadřuje i k hraní technických pasáží. Navrhuje usilovat hlavně o vyrovnanost a přehnané artikulace pro jeho skladbu mu přijdou nežádoucí. Myslím si, že nejdůležitější při nácviu této skladby je striktní řád metronomu.

1.7 Henderson Robert

Robert Henderson se narodil v roce 1948. Ovládal nejen kompozici a hudební teorii, ale také mnoho nástrojů a zajímavé je, že každý z jiných nástrojových skupin. Hrál na housle, klavír i lesní roh.¹⁰

Skladba „*Variation Movements*“ disponuje mnoha překážkami a technickými výzvami, které mohou být zajímavé pro interprety. Jedná se o pětivěté monofonní dílo, které se snaží různými způsoby začlenit polyfonii. Například až dramatickou dynamikou a zápisem ve druhé větě, kdy se v jedné notové osnově snaží hlas rozdělit, nebo artikulačními změnami ve větě třetí.

¹⁰ [online]. [cit. 2021-03-26]. Dostupné z: <http://allthingstrumpet.com/henderson-variation-movements/>

Obrázek 6: Henderson-Variation Movements, druhá věta, notový zápis

Obrázek 7: Hendreson-Variation Movements, třetí věta, artikulace

V páté větě máme zajímavost týkající se notového zápisu. Sólový part je vypsán do třech samostatných notových osnov. Nikdy jsem se s takovýmto zápisem nesečkala, ale myslím si, že pro každého trumpetistu to představuje určitým způsobem výzvu. Posлуhač by podle autorova přání neměl být schopen rozeznat, z kterého řádku zrovna interpret hraje. Každý řádek má svá specifika, asi z důvodu lepší orientace a rozlišení všech použitých motivů. Například první řádek v triolových hodnotách, druhý řádek v trylcích, třetí řádek ve čtvrtových notách.

Obrázek 8: Henderson, notový zápis

1.8 Stevens John

John Stevens se narodil v roce 1951. Studoval na *Yale University*. Je uznávaným skladatelem i aranžérem. Mnoho skladeb se týká žesťových nástrojů, převážně tuby a tubových komorních skladeb. Skladatelova díla jsou zařazena do světového repertoáru.¹¹

Skladba „*Sonata*“ je napsaná pro trubku a klavír a pochází z roku 2008. Skladba je rozdělena do tří vět. První a třetí věta jsou psány pro trumpetu in C. Druhá pomalá věta je napsaná pro křídlovku. Mnohokrát jsme se mohli setkat s předepsaným zvolením nástroje od samotného skladatele, ovšem poprvé si můžeme všimnout střídání křídlovky a trumpetu in C.

1.9 Vizzutti Allen

Allen Vizzutti se narodil v roce 1952. Vizzutti je uznávaný trumpetista a také skladatel. Svá studia začal u svého otce. Jeho zaměření je klasický i jazzový hudební styl. Měla jsem tu čest se s tímto člověkem setkat na trubkových kurzech. Naživo jsem slyšela jeho skladby a pozorovala jeho fyzické rozpětí a byla jsem v úžasu. Jako jazzový umělec vystupoval s takovými jmény jako Chuck Mangione, Frank Sinatra, Barbra Streisand, Dizzy Gillespie, Dave Brubeck a další z mnoha světových interpretů.¹²

Jeho skladba „*Cascades*“, byla napsaná pro *International Trumpet Guild* v roce 1981. Skladba má v sobě dostatek technických prvků, které musí interpret bezpochyby ovládat na nejvyšší úrovni. Myslím si, že pro lepší interpretaci je nutnost ovládat technická cvičení ze školy od J. B. Arbana, která nás dobře připraví. V celé skladbě jsou především velké kaskádové skoky, které přesahují oktávu. Po intervalové části

---

¹¹ [online]. [cit. 2021-03-26]. Dostupné z: <http://allthingstrumpet.com/the-other-stevens-trumpet-sonata/>

následuje rychle plynoucí technická pasáž v šestnáctinových notách. Náhlá kontrastní změna nastane v pokračování části cantabile. Oproti úvodnímu allegru změní náladu především zpěvným legatem, ve kterém ovšem nejsme ochuzeni o rozsáhlé intervalové skoky. V závěru skladby se zrcadlově navracíme přes šestnáctinovou část až k intervalovému konci. Přestože je skladba velmi krátká, interpret v ní stihne předvést ty nejdůležitější dovednosti, technickou zdatnost i muzikalitu.

1.10 Ewazen Eric

Skladatel narozený v roce 1954. Od roku 1980 působil na *Juilliard School*. Je autorem skladeb pro mnoho známých interpretů. Například pro Philipa Smitha, nebo Allena Vizzuttiho.¹³ Hudební řeč Ewazena se vyznačuje až pozoruhodnou lyričností. Již od prvního poslechu jeho skladby z roku 1995 „*Sonata*” jsem si přála být již fyzicky zdatnějším trumpetistou a jeho skladbu si zahrát. Třívětá skladba byla psaná na objednání a věnována *International Trumpet Guild*.¹⁴ Na konferenci *International Trumpet Guild* ji uvedl trumpetista Chris Gekker, za doprovodu samotného skladatele Erica Ewazena. Trubkový i klavírní part skladatel považuje za rovnocenné a jak sám říká, klavírní part je podle jeho slov ten nejobtížnější, který ve svých sonátách napsal.¹⁵ Kompozičně je psaná v tradiční klasické formě s lyrickými melodiemi.

---

¹² KOEHLER, Elisa. *A Dictionary for the Modern Trumpet Player: Dictionaries for the Modern Musician* [online]. 2015. Rowman & Littlefield Publishers, 2015 [cit. 2021-03-24]. ISBN 978-0810886575.

¹³ KOEHLER, Elisa. *A Dictionary for the Modern Trumpet Player: Dictionaries for the Modern Musician* [online]. 2015. Rowman & Littlefield Publishers, 2015 [cit. 2021-03-24]. ISBN 978-0810886575.

¹⁴ MCNALLY, Joseph Daniel. *A Performer's Analysis of Eric Ewazen's Sonata for Trumpet and Piano*. 2008. University of Southern Mississippi.

¹⁵ MCNALLY, Joseph Daniel. *A Performer's Analysis of Eric Ewazen's Sonata for Trumpet and Piano*. 2008. University of Southern Mississippi.

1.11 Bradshaw Robert

Hudba Roberta Bradshawa je inspirována historickými událostmi a ovlivněna rodinou, která byla orientována v kulturním životě v různých směrech. Jeho umělecké cítění se nejspíš projevilo v genech po dědečkovi ze strany tatínka. Dědeček byl malíř, který se vyjadřoval nejraději akvarelem a byl také historikem umění. Druhý dědeček tentokrát z matčiny strany byl jazzový kytarista. Můžeme se jen domnívat, ale myslím si, že takové spojení má opravdu co dočinění s nezaměnitelnou americkou hudbou.¹⁶

Skladba „*Sonata*“ je čtyřvětá a nemá v podtextu nic složitého. Přesto ovšem skladatel používá trubku mnoha různými způsoby. Ve skladbě najdeme místa lyrická, ale také fanfárová a zároveň technická. I když je skladatel Američan, *Sonata* mi velmi silně připomíná hudbu francouzskou. Zaujala mě především druhá věta, ve které skladatel využívá trubku minimalisticky a přirovnala bych ji k hudbě punktualismu. Trubka zasahuje krátkými staccatovými vstupy do klavírního doprovodu. Všechny věty jsou ve vztahu k sobě velmi kontrastní a skladatel využívá dusítka k zajímavému zbarvení zvuku.

---

¹⁶ [online]. [cit. 2021-03-26]. Dostupné z: <http://allthingstrumpet.com/bradshaw-trumpet-sonata/>

2 Hudba 20. století ve Francii

Mému sluchu vždy lahodila jemná a barevná hudba a jednoduché umění obecně. Už jen obrazy na plátně malované měkkým akvarelem, či jednoduchost francouzské módy. Tyto všechny aspekty zahrnují to, co člověka určitým způsobem povznáší a dělá jeho osobnost zajímavou.

Francouzská hudba mi vždy byla blízká. Již od prvních tónů na trubku jsem inklinovala ke skladbám, které měly čistou linku a zajímavý charakter. Skladby, které jsem měla možnost zahrát si nebo o nich do budoucích let snít a zatím si listovat partiturami, jsou určitým způsobem každá jiná, i když pochází ze stejné země, ale od jiných autorů. Každý z nich má jedinečnou hudební řeč a osobnost každé skladatelské osobnosti se neodmyslitelně vtiskla do jejich skladeb, které skrze tóny vyzařují určitou barvu a impozanci.

Trubkové skladby se ve francouzském prostředí vyznačovaly značnou barevností a hravostí každého partu. Dusítka se užívala ve formě *cup*, či *straight*. Cup dusítka například ve skladbách Eugéna Bozzy mělo mnoho podob, protože stačilo klobouček tohoto dusítka nepatrně vytáhnout, či naopak a najednou dostala ta samá hudební fráze, zcela jiný tajemný nádech. Stejně tomu bylo s dusítkem *straight*, které jakmile bylo ve skladbě užito, dodalo na razantnosti daného partu.

Myslím si, že stejně jako zbytek světa, se i francouzské umění a hudba v oblasti kultury rozvíjelo svým pozoruhodným tempem. Skladatelé měli širokou škálu umělců a profesorů, kteří ovlivnili jejich tvorbu a další generace po mnoho let dopředu.

2.1 Gaubert Philippe

Philippe Gaubert se narodil v roce 1879. Byl to flétnista a dirigent. Jeho skladby pro flétnu se staly důležitou součástí flétnového repertoáru. Skladba „*Cantabile et Scherzetto*“ byla složená v roce 1909. Původně napsaná pro kornet. Ve skladbě najdeme hojně využití trojitého staccata. V úvodu skladby můžeme vidět její originalitu v podobě třítaktového vstupu klavíru a následný kadenční úvod trubky. Jednovětou formu skladby můžeme přirovnat ke skladbě Francise Thomého „*Fantasy*“. Myslím si, že skladba Gauberta Philippa „*Cantabile et Scherzetto*“ je jednou z posledních v době doznívajícího romantismu, kdy běžně skladatelé komponovali kratší romantické kusy pro různé nástroje.

2.2 Tomasi Henri

Skladatel, jehož rodiče pocházeli z Korsiky. Tomasi se narodil v roce 1901 v Marseilles.¹⁷ Otec Tomasiho byl amatérský flétnista, který sbíral lidové korsické písně. Myslím si, že nepatrný vliv od samotného počátku Tomasiho života, kam bude jeho osud směřovat, měl právě jeho otec. Sám Tomasi měl určitá hesla v životě, která ovlivnila jeho tvorbu. Mystika, vzpoura, hesla, která do jeho života přinesla důležité role v oblasti komponování, které se odvíjelo od Ravela k atonalitě. Skladba Henriho Tomasiho, která vstoupila na seznam světového repertoáru, je například koncert pro trombon.¹⁸ Další z jeho významných skladeb čekající, aby byly známější, jsou například koncerty pro housle, nebo kytaru. Pro mě byla zajímavá krátká třívětá skladba „*Triptyque*“, napsaná v roce 1957.¹⁹ Z mého pohledu je v této skladbě přesně tolik not, kolik má být. Velmi krátká první věta je v lehkém staccatu s názvem Scherzo. Druhá věta Largo je nádherná melodie, navozující správnou francouzskou atmosféru. Následující věta nese název Saltarelle.²⁰

---

¹⁷ [online]. [cit. 2021-03-20]. Dostupné z: <https://henri-tomasi.fr/>

¹⁸ ŠTĚPÁNEK, Vladimír. *Francouzská moderní hudba*. Praha: supraphon, 1967.

¹⁹ [online]. [cit. 2021-03-22]. Dostupné z:

<https://www.wisemusicclassical.com/composer/3493/Henri-Tomasi/>

²⁰ Saltarelle- rychlý italský a španělský skočný tanec

Je to rychlá věta ve dvanáctiosminovém taktu, která přesně dostala svému významu skočného tance. Její lehkost Tomasi umocnil svým rozhodnutím možností v této větě použít dusítko.

2.3 Bozza Eugéne

Eugéne Bozza je francouzský skladatel narozený v roce 1905 do velmi inspirativního prostředí. Bozza navštěvoval *Conservatoire de Paris*, kde se u francouzského profesora Eduarda Nadauda učil hře na housle. Projev jeho geniality se odrazil již záhy, kdy získal cenu *Premier prix* ve hře na housle a zanedlouho poté i v oboru dirigování. To, že byl Bozza přínosem nejen pro hudební svět bylo zřejmé. Za jeho života mu byly uděleny různé ceny, řády a medaile. Nejvýznamnější titul je z roku 1956, titul *Chevaliere de Legion d'Honneur*.²¹

Jako skladatel se proslavil především v oblasti komorní hudby, pro kterou měl nevšední cit a schopnost vycítit obtížnost daných nástrojů. Zmínila bych zde příkladnou zajímavou hudební formu, kterou Bozza hojně využíval ve skladbách pro dechové nástroje. Jedná se o třídílnou formu, která se skládá z kadenční introdukce, ve které má hlavní slovo sólový nástroj. Po této introdukční části navazuje část pomalá, kde mají interpreti možnost předvedení expresivní a lyrické stránky svého hudebního citění, tato část nebývá zpravidla moc rozsáhlá. Celá forma je zakončena nejrozsáhlejší částí z celé skladby, které nechybí vtip a důraz na zrychlování, nebo rychlost obecně. Myslím si, že Eugéna Bozza jde jen velmi těžko zařadit do určitého uměleckého směru. Ve všech jeho skladbách si můžeme při poslechu všimnout lehkosti, elegance a kompoziční čistoty. Snad všechny jeho skladby pro dechové nástroje vynikají melodickou nápaditostí a barevnými harmoniemi známými hlavně pro impresionismus, ke kterému inklinoval. Po značném zaujetí pro Bozzovu hudbu mohu říct, že v jeho dílech slyším i nepatrné prvky jazzu. Podle skladeb „*Graphismes*“ můžeme říct, že byl Bozza také inovátor notových zápisů. Dával zde interpretovi volnost a výběr, jak bude danou skladbu hrát. Název této skladby je stejný i pro další

---

²¹ Titul Rytíře čestné legie.

nástroje jako je fagot, či lesní roh. Zapisoval určité hudební motivy, které se mohly hrát buďto zleva doprava, tak jak jsme zvyklí, či naopak. Bozza ve svých skladbách zapisoval výrazové prostředky, například rytmické akcelerace.²²

2.3.1 Eugéne Bozza - chronologický výčet skladeb

„*Caprice No. 1, Op. 47*“ pro trubku a klavír, (1943)

„*Badinage*“ pro trubku a klavír, (1950)

„*Rustiques*“ pro kornet, nebo trubku a klavír, (1955)

„*Rapsodie*“ pro trubku a klavír, (1957)

„*Cornettina*“ pro kornet, nebo trubku a klavír, (1965)

„*Frigariana*“ pro trubku a klavír, (1967)

„*Lied*“ pro trubku a klavír, (1976)

„*Caprice No. 2*“ pro trubku a klavír, (1978)

„*Graphismes*“ pro sólovou trubku

2.4 Francaix Jean

Narodil se v roce 1912 v Le Mans do hudební rodiny. Svá studia započal na *Le Mans Conservatoire* a dále pokračoval na doporučení skladatele Maurice Ravela na Pařížskou konzervatoř. V roce 1930 vyhrál *Premier prix* ve hře na klavír. Dodnes patří mezi skladatele těšící se velké oblibě co do počtu hraných koncertů ve 20. století. Jeho hudba působí na posluchače velmi uspokojivě po stránce náročnosti.²³ Můžeme říct, že technická stránka jeho skladeb má kladný dopad na náročnost posluchačů. Je velmi působivým skladatelem, ohromující barevnými efekty ve skladbách, které vyvolává nejjednoduššími prostředky.

---

²² KOEHLER, Elisa. *A Dictionary for the Modern Trumpet Player: Dictionaries for the Modern Musician* [online]. 2015. Rowman & Littlefield Publishers, 2015 [cit. 2021-03-24]. ISBN 978-0810886575.

²³ ŠTĚPÁNEK, Vladimír. *Francouzská moderní hudba*. Praha: supraphon, 1967, str. 233

Skladba z roku 1950 „*Sonatine*“ je napsaná pro trubku s doprovodem klavíru.²⁴ Na svůj bakalářský koncert jsem si vybrala právě toto dílo, které mě zaujalo svou krásnou harmonií. Ač se mi zdála po prvním poslechu skladba snadná, tak při bližším seznámení mohu konstatovat, že jako celek je pro interpreta náročná. Skladba klade značný nápor v oblasti fyzické přípravy. Jedná se o třívětou formu, trvající dohromady necelých deset minut. První věta s názvem Prelude má hravou a jiskrnou atmosféru plnou šestnáctinových not. Interpret by měl dbát na jemné a lehké staccato a čistou artikulaci. Druhá věta má název Sarabande. Je to nejrůznorodější věta. První část druhé věty je krásná pomalá melodie, hraná legatem přes několik taktů. Druhá část druhé věty *poco animato* je opticky rychlejší, protože je v šestnáctinových notách. Trochu připomíná prstové cvičení a prvky chromatiky a nátisková cvičení, které by měl pokročilejší trumpetista ovládat. Vyvrcholením druhé věty je závěrečná kadence. Interpret si s notovým materiálem „hraje“ a dodá do skladby potřebný nadhled. Třetí věta má název Gigue. Tato věta je napsaná v triolových hodnotách a je zakončena arpeggiem.

2.5 Hubeau Jean

Skladatel narozený v roce 1917 měl podle mého názoru úžasně dispozice k tomu komponovat líbivé skladby. Jeho profesorem kompozice na *Conservatoire National Supérieur de Musique et de Danse de Paris* byl mně velmi oblíbený skladatel Paul Dukas. Dalším z jeho profesorů byl Noël Gallon, který ho učil umění kontrapunktu. Harmonii studoval u Jena Gallona. V neposlední řadě, je zřejmé, že Hubeau vynikal hrou na klavír, díky svému talentu, ale také profesorovi Lazare Lévyemu. Hubeau byl známý díky svým klavírním nahrávkám Gabriela Faurého, Roberta Schumanna, nebo Paula Dukase. Jako je zdravá rivalita mezi muzikanty dnes, nebylo tomu jinak ani tehdy. V roce 1934 získal druhou cenu *Prix de Rome*, kterou tehdy získal na prvním místě Eugène Bozza.

---

²⁴ KOEHLER, Elisa. *A Dictionary for the Modern Trumpet Player: Dictionaries for the Modern Musician* [online]. 2015. Rowman & Littlefield Publishers, 2015 [cit. 2021-03-24]. ISBN 978-0810886575.

Jeho klavírní excelentní výkony dokazuje i nahrávka skladby od Wolfganga Amadea Mozarta, „*Sonata for violin, K454*“, kterou vytvořil spolu s houslistou Henrym Merckelem.²⁵

Mně, jakožto studenta hrajícího na nástroje skýtající dvě zcela odlišná odvětví, tento fakt zcela nadchnul. Fakt, že Hubeau měl velmi zajímavý život, za který nejen komponoval, ale také doprovázel světové hráče na mnoho nástrojů, jako je tomu třeba s nahrávkami s trumpetistou Mauricem Andrém.²⁶ Nahrál mnoho skladeb na piano od Gabriela Faurého, doprovázel skladby od Cluda Debussyho, nebo Camilla Saint-Saënsa.

Skladba pro trubku „*Sonate*“ napsaná v roce 1943 je pro mě řekla bych až futuristické dílo. Má nejoblíbenější nahrávka připadá trumpetistovi Mauricovi Andrémovi s doprovodem Jeana Hubeaua. Hned od prvních tónů skladba působí velmi impozantně.

2.6 Bitsch Marcel

Marcel Bitsch se narodil v jihozápadní Francii ve městě Toulouse v roce 1921. Stejně jako Eugéne Bozza získal cenu *Prix de Rome*. Na konzervatoři v Paříži byl učitelem kontrapunktu a umění fugy. Jeho analytická vydání několika děl Johanna Sebastiana Bacha s textem vyloženým ve strofické podobě vynikají svou originalitou a jasným didaktickým zájmem.²⁷ Myslím si, že jelikož byl učitelem kontrapunktu, inklinoval právě k Bachově tvorbě, kterou považuji za vrchol kontrapunktické preciznosti. Bitsch byl velmi všestranný umělec, který skládal orchestrální díla, komorní díla, ale i řadu děl pro sólové nástroje s doprovodem.

---

²⁵ [online]. [cit. 2021-03-23]. Dostupné z: <https://www.universalis.fr/encyclopedie/jean-hubeau/>

²⁶ [online]. [cit. 2021-03-23]. Dostupné z: <http://maurice-andre.com/>

²⁷ [online]. [cit. 2021-03-18]. Dostupné z:

<https://www.wisemusicclassical.com/composer/3739/Marcel-Bitsch/>

Skladba „*Quatre Variations sur un thème de Domenico Scarlatti*“ je velmi významné a inspirativní dílo. Myslím si, že i nepostradatelnou skladbou od Bitsche pro trubku nebo kornet. Zahrnuje celou řadu technických dovedností, které jsou určeny spíše pokročilejším hráčům pro trubku. Hráč musí disponovat nejen technickou vyzrálostí, fyzickou zdatností, ale i rozvinutou muzikálností. Jelikož se Bitsch věnoval analýze hudby barokních mistrů, viz analýza Bachových děl, je zřejmé, že skladba pochází z období, kdy měl rozvinutou vášeň pro tuto éru.²⁸

2.6.1 Marcel Bitsch - chronologický výčet skladeb

„*Fantasietta*“ pro trubku a klavír, (1950)

„*Quatre Variations sur un thème de Domenico Scarlatti*“ pro trubku a klavír, (1950)

---

²⁸ [online]. [cit. 2021-03-18]. Dostupné z: <https://www.musicroom.com/product/al20776/marcel-bitsch-4-variations-sur-un-theme-de-d-scarlatti-trumpet.aspx>

3 Hudba 20. století v Německu

Myslím si, že mnoho skladatelů bylo silně ovlivněno dobou a místem, ve kterém buď vyrůstali, nebo žili jako emigranti. Bohužel se má osoba neztotožňuje s oblibou natolik vážné hudby, že zanechá v člověku latentní pocit naprosté vyčerpanosti. Z mého pohledu je to dáno dobou, ve které skladby vznikaly, bohužel to na některých skladbách opravdu zanechalo tíhu té doby. Byli to také ale skladatelé velmi inspirativní pro své následovníky. Mnozí z nich udávali směr po mnoho let dopředu. Například se můžeme domnívat, že obliba v experimentální tvorbě Karlheinz Stockhausena mohla ovlivnit a inspirovat hudební skupiny Franka Zappy či Herbieho Hancocka. Další zajímavý fakt, že skladatelé si za života neuvědomovali svůj vliv.

3.1 Hindemith Paul

Hindemith byl považován za inovátora v oblasti staré hudby ve dvacátém století. Jelikož nebylo výjimkou, že se skladatelé vraceli ke starým hudebním formám, nebylo tomu jinak ani v německých zemích.

Sonata pro trubku byla napsaná během Hindemithova života ve Švýcarsku, v roce 1939. Žil zde jako emigrant, který skrze svou hudbu vyznával určitý politický názor. Nevím, zda to sám Hindemith takto zamýšlel, ale v melodii můžeme slyšet vnitřní protest s režimem a hluboký niterní nářek. Skladba může vyvolávat pesimistické myšlenky, protože má temný nádech.²⁹ Sonata je zakončena chorálem s významem pohřebního pochodu „*Alle Menschen müssen sterben*“.³⁰

---

²⁹ KOEHLER, Elisa. *A Dictionary for the Modern Trumpet Player: Dictionaries for the Modern Musician* [online]. 2015. Rowman & Littlefield Publishers, 2015 [cit. 2021-03-24]. ISBN 978-0810886575.

³⁰ V překladu „všichni lidé musí zemřít“

3.2 Henze Hans Werner

Hans Werner Henze byl jedním z nejvýznamnějších evropských skladatelů posledních padesáti let. Narodil se v roce 1926 v Güterslohu. Se svým otcem neměl dobré vztahy, v té době kvůli nacistickému přesvědčení svého otce. Jeho repertoár skýtá řadu děl přes symfonie, opery, balety a také sborové, komorní a instrumentální díla.

Skladba „*Sonatina pro sólovou trubku*“ byla dedikována trumpetistovi Howardu Snellovi. Howard Snell byl první trumpetista *London Symphony Orchestra*.³¹ Sonatina byla napsaná v roce 1974 a publikovaná v roce 1976. Skládá se ze tří částí a najdeme v ní mnoho míst, která svou náročností technického spektra potrápí nejednoho interpreta. První velmi krátká část s názvem Toccata je zcela bez taktového značení.³² Na začátku máme dané tempo Allegro con brio a celá část je převážně v šestnáctinových arpeggiích. Přestože první věta není příliš náročná rozsáhlými intervaly, obtížnost spočívá především v náročných pasážích jako celku, pohybujících se od malého g do c3. Druhá část má název Canzone a v překladu to znamená píseň. Nicméně je zajímavá nejen pomalejším tempem, ale také svým pojetím v dusítkové oblasti, celá je napsaná s dusítkem soft mute. Spektrum, jak užívat určitá dusítka při hře na trubku je rozsáhlé a zde si autor přál a přímo určil, jak dané dusítko použít. V místech, kde se nachází hvězdička, interpret dusítko vyndá z korpusu. Avšak jen na vteřinu, dále hrajeme opět s nasazeným dusítkem. Docílíme tak efektu překvapení. Následujícím prvkem je čtvrttónové vibrato, které použije hned několikrát. Celá věta je v tiché dynamice přerušovaná náhlými hlasitými vstupy pomocí dusítka, důraznými především na konci věty.

---

³¹ [online]. [cit. 2021-03-24]. Dostupné z: <http://allthingstrumpet.com/>

³² Barokní forma Toccata má improvizální charakter a obsahuje rychlá arpeggia, rozklady akordů.

Obrázek 9: Henze-Sonatina pro sólovou trubku, druhá věta, efekty dusítka soft mute a čtvrttónové vibrato

Poslední část nese název Segnali v překladu signál. Tato část je nejsvižnější s čtenými intervalovými skoky. Ve skladbě Sonatina najdeme širokou škálu trubkových efektů, přes frullato, označené dusítkové vyndání na určených místech až po čtvrttónové vibrato.

3.3 Stockhausen Karlheinz

Stockhausen byl výjimečný skladatel, který preferoval experimentální typ tvorby. Inspiroval mnoho hudebních skupin a dokázal propojit vědecké disciplíny, například psychologii, matematiku, či akustiku. V oblasti časového rozpětí svých děl vynikal značnou propracovaností. Mezi jeho díla patřila například skladba, která se věnovala počtu dní v týdnu čili sedm dní. Skladba, kterou bych zde chtěla uvést, se věnuje celým dvaceti čtyřem hodinám z celého dne. Po Stockhausenovi smrti byla skladba uvedena během dvoudenního koncertu na devíti různých místech v rámci projektu 6. ročníku *Musik Triennale*, v Kolíně nad Rýnem, v roce 2010. Diváci si mohli hudební prožitek vychutnat hned na několika místech, včetně zahrad a přilehlého okolí Kolínské filharmonie.³³

„Klang-Die 24 Stunden des Tages“³⁴ Skladba je cyklus dvaceti čtyř částí, stejně jako má den dvacet čtyři hodin a každá část má přiřazenou i svou vlastní barvu. Stockhausen na skladbě pracoval od roku 2004 až do své smrti v roce 2007. Skladba je nedokončená a chybí poslední tři hodiny z celého dne. Od první až do dvacáté čtvrté hodiny si posluchač

³³ [online]. [cit. 2021-03-24]. Dostupné z: https://www.kulturstiftung-des-bundes.de/de/projekte/musik_und_klang/detail/klang_die_24_stunden_des_tages.html

vyslechne mnoho nástrojů v různém obsazení. Délka jednotlivých částí skladby „*Klang-Die 24 Stunden des Tages*“ je různá.

Část pátá se jmenuje „*Harmonien*“, je z roku 2006 a její délka dosahuje patnácti minut. Této části je přiřazena barva světle zeleně modrá. Tato pátá část je napsaná pro trubku, nebo basklarinet, nebo příčnou flétnu. Pocty provést premiéru této části se dostalo holandskému trumpetistovi Marcu Blaauwi.³⁵ Celá část původně nesla název *Akkorde*. Složena byla k narozeninám pro klarinetistku. Následující verze pro flétnu a trubku jsou transponovány následně upraveny tak, aby odpovídaly rozsahu nástrojů. Zatímco verze pro flétnu a basklarinet jsou čistě instrumentální, v trubkové části musí interpret pronést tři slova „*Lob sei Gott*“³⁶. Trubková část užívá dusítko straight. Šestá část „*Schönheit*“ je pro všechny tyto tři nástroje hrající v jeden moment dohromady. Trubka se vyskytuje i v desáté části „*Glanz*“, spolu s dalšími nástroji-hoboj, fagot, klarinet, trombon, tuba, viola. Stejně je tomu tak i ve dvanácté části „*Erwachen*“ spolu se soprán saxofonem a violoncellem.³⁷

---

³⁴ V překladu: „Zvuk 24 hodin dne“

³⁵ Trumpetista, který se vyznačuje nástrojem disponujícím dvěma korpusy. Studoval například u Pierra Thibauda.

³⁶ „Kéž je Bůh chválen“

³⁷ [online]. [cit. 2021-03-24]. Dostupné z: https://www.stockhausen-essays.org/harmonien_trios.htm

4 Ostatní nepostradatelné země

Skladatelé pocházeli z různých koutů světa a bylo mi ctí s každým z nich se alespoň na malý okamžik seznámit a zjistit o jejich životě a tvorbě co možná nejvíce zajímavých faktů. Myslím si, že bych zde měla zmínit dalších šest autorů, které považuji za nepostradatelné v oblasti trubkových kompozic v hudbě 20. století.

4.1 Enescu George

Rumunský skladatel, narozený v roce 1881 předčil mnohá očekávání. Uznávaný dirigent a violoncellista Pablo Casals řekl o George Enescu, že je to fenomén a jeden z největších géníů moderní hudby. Jeho nesmírný talent ohromil i samotnou rumunskou královnu Marii Rumunskou, která napsala ve svých pamětech, že Enescu byl skutečně výjimečný.³⁸ Ve dvacátých letech žil v Americe. Během svého života se věnoval vyučování hry na housle a mezi jeho významné žáky patřil například i houslista Yehudi Menuhin.³⁹ Stal se dokonce ředitelem *New York Philharmonic*. Po sovětské okupaci emigroval do Paříže, kde zůstal až do své smrti.⁴⁰

Skladba „*Légende*“ byla napsaná v roce 1906. Dílo bylo napsáno pro trubkovou soutěž na Pařížské konzervatoři a tam také mělo svou premiéru. Skladba byla věnovaná tamějšímu profesorovi na trubku, Merrimu Franquinovi. Skladbu je možné hrát jak na B trubku, tak na C trubku. Ale podle mého názoru, je jednodušší ji hrát na trubku v ladění C. Poslední část je psaná s dusítkem, které ovšem není specifikováno, volila bych dusítko cup pro lepší barevnost.

---

³⁸ KOEHLER, Elisa. *A Dictionary for the Modern Trumpet Player: Dictionaries for the Modern Musician* [online]. 2015. Rowman & Littlefield Publishers, 2015 [cit. 2021-03-24]. ISBN 978-0810886575.

³⁹ Yehudy Menuhin o svém profesorovi řekl „*Enescu mi dal světlo, které mě vedlo a já ho následoval celou svou existencí*“.

⁴⁰ [online]. [cit. 2021-03-24]. Dostupné z: <http://allthingstrumpet.com/enescu-legende-2/>

4.2 Honegger Arthur

Honegger je skladatel švýcarského původu, ovšem převážnou část svého života prožil v Paříži. Byl členem skupiny Les Six, ale jako jediný člen neměl ve svých dílech tu hravou lehkost a jednoduchost. Nejčastější dílo prováděno od Arthura Honeggera je *Pacific 231*, kde napodobuje zvuk lokomotivy. Sám skladatel se cítil kvůli okupaci uvězněn v zemi, ve které žil. Ač bych tento fakt nevěděla, jeho hudba by mě vždy zaujala svým vnitřním napětím.

Trubková skladba „*Intrada*“ byla napsaná v roce 1947.⁴¹ Už od prvních tónů si můžeme všimnout té majestátnosti, které Honegger docílil během prvních taktů. Myslím si, že zásadní faktor v této skladbě je dech. Jelikož je mnoho frází jdoucích po sobě vystavěno v poněkud rozsáhlejším intervalovém rozpětí, rozmyslet se, kde nabrat dech je to nejzásadnější. Myslím si, že špatně vybrané místo pro nadechnutí může celou frázi poničit a nedá jí potřebný charakter. Již při poslouchání několika nahrávek jsem si všimla, jak markantní je rozdíl v dechové frekvenci. Musím dodat, že podstata dobrého pocitu může být i v dobře naplánovaném výdechu. Pro svůj profesní růst jsem zvolila poslech několika nahrávek a jejich posouzení a došla jsem k naprostému úžasu. Každá z nich byla něčím jedinečná, a přesto zanechávala podstatu této *Intrady* neporušenou.⁴²

4.3 Arnold Malcolm

Malcolm Arnold, anglický skladatel, byl v raném věku přítomen na živém koncertě trumpetisty Louise Armstronga a podle mého názoru to mělo značný vliv na malého skladatele. Ve svých šestnácti letech získal stipendium na *Royal College of Music*. Patrick Hadley byl jeho profesorem kompozice spolu s Gordonem Jacobem. Trubku studoval Arnold u sólo

---

⁴¹ [online]. [cit. 2021-03-24]. Dostupné z: <http://allthingstrumpet.com/honegger-intrada/>

⁴² Nahrávka Erica Aubiera je s orchestrem a má zcela jiný charakter, než nahrávka za doprovodu klavíru.

trumpetisty *BBC Symphony Orchestra* Ernesta Halla.⁴³ Jelikož byl Malcolm Arnold skvělým hráčem dostalo se mu té pocty a dráhu trumpetisty započal v orchestru *London Philharmonic Orchestra*. Zanedlouho poté byl uveden do armády, kde sloužil během druhé světové války. Byl nešťastný a pro vysvobození zvolil trochu výstřední výkon, ale vyplatilo se. Poté co se střelil do nohy, opustil armádu. Asi si to v dnešní době neumíme představit, ale být někde proti své vůli, muselo být psychicky jednoznačně vyčerpávající. Naštěstí po jeho návratu z armády Arnold opět spočinul v orchestru. V následujících letech působil také jako trumpetista v *BBC Symphony Orchestra* a dokonce se i vrátil do *London Philharmonic Orchestra*. Myslím si, že převratná část jeho života bylo získání Mendelssohnova stipendia na *Royal College of Music*. Díky tomu mohl naplno rozvířít svou skladatelskou kariéru.⁴⁴

Skladba „*Fantasy for trumpet*“ byla dedikována Ernestu Hallovi.⁴⁵ Byl to profesor Arnolda, který nepochybně zanechal ve svém studentovi mnoho ze svého umění. Skladba není rozsahově náročná, ovšem i během tak krátké doby jako jsou tři minuty (drobné časové nuance, podle technické vyzrálosti interpreta) dokáže zaujmout svou ojedinělostí. Při poslechu skladby a s vědomím čím si Arnold prošel, jsem měla latentní pocit, že sleduji vojáka. Vojáka, který se snaží utéct z bojiště. V pomalé části se mu to povede a v závěru skladby je opět v plné zbroji, tentokrát v oddílu orchestru v podobě trumpetové skupiny.

---

⁴³ KOEHLER, Elisa. *A Dictionary for the Modern Trumpet Player: Dictionaries for the Modern Musician* [online]. 2015. Rowman & Littlefield Publishers, 2015 [cit. 2021-03-24]. ISBN 978-0810886575.

⁴⁴ KOEHLER, Elisa. *A Dictionary for the Modern Trumpet Player: Dictionaries for the Modern Musician* [online]. 2015. Rowman & Littlefield Publishers, 2015 [cit. 2021-03-24]. ISBN 978-0810886575.

⁴⁵ KOEHLER, Elisa. *A Dictionary for the Modern Trumpet Player: Dictionaries for the Modern Musician* [online]. 2015. Rowman & Littlefield Publishers, 2015 [cit. 2021-03-24]. ISBN 978-0810886575.

4.4 Berio Luciano

Sequenza X od italského skladatele Luciano Beria je jistě jednou z nejavantgardnějších skladeb pro trubku, která byla ve druhé polovině 20. století zkomponována. Jejího provedení se ujal Thomas Stevens a premiérována byla 19. listopadu 1984. Kus je dedikován Ernestu Fleischmannovi, generálnímu řediteli Los Angeles Philharmonic v letech 1969–1997, který dal podnět Beriovi k napsání tohoto titulu. Stevens dostal sólový part díla pouze devět dní před premiérou.⁴⁶

Sequenza X je pro trubku a klavír, avšak klavíru je využíváno pouze jako rezonátoru. Berio vyžaduje, aby pianista jen stisknul klávesy na klaviatuře, aniž by nástroj rozezněl. Trumpetista hraje do nitra klavíru a struny rezonují. Efekt je tak subtilní, že zvuk klavíru musí být zesílen, aby byl vůbec v sále posluchači zachycen. Berio předepisuje kontakt mikrofonu, který je umístěn pod rezonanční deskou klavíru.

Sequenza X vyžaduje od trumpetisty, aby použil nejrůznější „rozšiřující-moderní techniky“, kterými je Beriova hudební řeč známá. V této Sequenzi Berio využívá třepetajícího, či čmárajícího (nazývejme tuto techniku slovem, které je nám příjemné) jazyka (užívání nepravidelných slabik-di-li-da-la-dů-di-li), který má podle mne v celé skladbě velmi podstatnou roli, protože tvoří základ pomyslného kardiografu, který si pod celou skladbou představuji. Dále užívá pedálových tónů a ventilového tremola a flutteru. Množství hudebního materiálu je zacíleno na proměnu zvuku nástroje, často v jednoduché poloze. Techniky jako flatterzunge a „třepetající“ jazyk jsou uvnitř skladby rychle měněny a často spojovány s ventilovým tremolem se zastavením ruky.

Jako mnoho rozšiřujících technik pro dechové nástroje, také začlenění Beriova „třepetajícího jazyka“ bylo inspirováno jazzovým trumpetistou Clarkem Terryem. Této technice, která produkuje „utopeně“

znějící artikulaci, nemohl Thomas Stevens dlouho porozumět. Berio, který byl na zkouškách před premiérou přítomný, mu dlouho o své představě o této technice vyprávěl a prosil ho, aby ji užíval více, z čehož též dedukuji, že je zejména na ní, skladba založená.

Rozsah kusu tvoří zatěžkávací problém pro každého trumpetistu. Ačkoli tessitura je téměř zcela standardní, skladba je ve více než tři oktávovém rozsahu a notoricky vyžaduje 17 vysokých c na poslední stránce. I když je partiturová nejnižší nota Cis, Berio originálně chtěl pedálové C. Stevens bohužel nemohl vytvořit pedálové C, jak by si v rozsahu Berio přál, tak poslední notu zvedl o půltón. Nakonec oba souhlasili v tištěném vydání s pedálovým C, ale změna nikdy nebyla uskutečněna.

Kompozice se stala standardem v soudobém trumpetovém repertoáru a byla natočena vícekrát sólovým trumpetistou Gabrielem Cassone, většinou pod supervizí skladatele. Sequenza X se stala základem nové skladby Kol-Od, také nazývaného Chemins VI, dodávajícího k sólovému trumpetovému partu ještě malý orchestr. Kol-Od byl premiérován Gabrielem Cassonem spolu s Ensemble InterContemporain. Skladbu dirigoval 27. 4. 1996 ve švýcarské Basileji Pierre Boulez.⁴⁷

4.5 Rautavaara Einojuhani

Finský skladatel, se narodil v roce 1928. Jeho otec byl operní pěvec. Rautavaara vystudoval skladbu a hudební vědu na Sibeliově akademii. Během studií vyhrál stipendium na *Juilliard School* v New Yorku. Jeho profesorem byl například skladatel Aaron Copland. Skladba

---

⁴⁶ KOEHLER, Elisa. *A Dictionary for the Modern Trumpet Player: Dictionaries for the Modern Musician* [online]. 2015. Rowman & Littlefield Publishers, 2015 [cit. 2021-03-24]. ISBN 978-0810886575.

⁴⁷ KOEHLER, Elisa. *A Dictionary for the Modern Trumpet Player: Dictionaries for the Modern Musician* [online]. 2015. Rowman & Littlefield Publishers, 2015 [cit. 2021-03-24]. ISBN 978-0810886575.

„*Tarantará*“ je skladba z roku 1976.⁴⁸ Vznikla pro národní žesťovou soutěž v Helsinkách a je dedikovaná Reimanu Jaatinenovi.⁴⁹ Skladba má velmi zajímavý notový zápis. Například můžeme zmínit zápis not do tvaru vějíře. Tento typ zápisu hrajeme jako melodickou ozdobu. Podle autora se má tato melodická ozdoba hrát velmi rychle. Na konci první stránky si můžeme ukázat další pozoruhodnost, samostatně napsané noty g2. Opět podle autora se mají tyto noty hrát ve střední délce. Zajímavým prvkem je grafické znázornění postupného zrychlování.

Obrázek 10: Rautavaara-Tarantará

V závěru se setkáme s pozoruhodnými glissandy, kdy díky nim se dostaneme až k nejvyšší notě celé skladby, fis3. Po setkání s touto skladbou mohu říct, že je velmi zajímavé porovnávat grafické znázornění v notovém zápisu u mnoha skladatelů. Například Luciano Berio ve své *Sequenzi* měl v notách také trochu omalovánky.

4.6 Takemitsu Toru

Skladatel pocházející z Japonska se narodil v roce 1930. Už jako mladý chlapec byl odveden a sloužil ve službách japonské císařské armády. Myslím si, že na tak malého chlapce mělo tamější prostředí určitě svůj dopad. Po kapitulaci Japonska ve druhé světové válce pracoval pro americké okupační jednotky. Díky této práci získal mladý Takemitsu své první zkušenosti s klasickou hudbou. Dnes by se řeklo, že to byla komická náhoda, ale tenkrát to pro něj bylo určitě osvobozující. Západní hudbu slyšel skrze rádio, které měli američtí vojáci zapnuté.

⁴⁸ *Opera Plus* [online]. 2016 [cit. 2021-03-25]. Dostupné z: <https://operaplus.cz/zemrel-finsky-skladatel-einojuhani-rautavaara/>

⁴⁹ Finský trumpetista.

Ve svých šestnácti letech začal vytvářet své první skladby, ač neměl žádné hudební vzdělání. Ve svých skladbách experimentoval se západní a východní kulturou.⁵⁰

Skladba pro sólovou trubku, „*Paths*“ je z roku 1994. Premiéru odehrál trumpetista Håkan Hardenberger, kterému byla také dedikována. Odehrála se na koncertě *Pocta Witoldu Lutoslawskému*, kterému byl koncert věnován, jelikož 7. února v roce 1994 Witold Lutoslawski zemřel. Koncert se uskutečnil na polském festivalu, Varšavský podzim, konaném 21. září 1994.⁵¹ Skladba je psaná pro trubku v ladění in C a velmi důsledně skladatel pracuje s dusítkem harmon. Jde o zajímavý prvek, kdy na to abychom dusítko zasunuli nebo vysunuli nemáme dostatek pauz a přílišná aktivita by mohla narušit meditativní tok skladby. Proto se využívá dusítko na stojánku, ke kterému vždy jen přistoupíme nebo odstoupíme. Můžeme říct, že se jedná o dialog mezi trubkou bez dusítka a s dusítkem. Nevyskytují se zde žádné krkolomné technické pasáže, ani těžko dosažitelný rozsah. Hlavní podstatou celé této skladby je především hluboký melodický podtext. První poslech této melancholické skladby nás může zmást. Nezdá se nijak technicky náročná ovšem při pohledu do not nás zarazí rytmické značení, které se jeví obtížné. Především v drobnějších hodnotách dochází ke složitým počtům.

Obrázek 11: Takemitsu-Paths

⁵⁰ [online]. [cit. 2021-03-25]. Dostupné z: <http://allthingstrumpet.com/takemitsu-paths/>

⁵¹ [online]. [cit. 2021-03-25]. Dostupné z: <http://allthingstrumpet.com/takemitsu-paths/>

Obrázek 12: Takemitsu-Paths

Může nám tedy připadat, že skladatel nám v interpretaci dává určitou volnost, nicméně jak notace dokazuje, vše je pečlivě vypočítáno s pevným řádem.

Závěr

Svou bakalářskou práci jsem začala psát plna otázek a dychtivého dojmu, co všechno lze v dnešní době zjistit o trubkových kompozicích. Během psaní bakalářské práce jsem se setkala s mnoha úskalími v podobě technicky náročných kompozic, ale jejich dešifrace mě podle mého názoru posunula zase o krok blíže k dalšímu poznání trubkového světa. Svět, který skýtá mnohé technické náročnosti, fyzické vypětí, ale také logickou zdatnost. Záměrem koncepce bakalářské práce bylo uvedení méně známých trumpetových kompozic do povědomí širší interpretační veřejnosti. Díky rozmanitosti skladeb, které jsem ve své práci uvedla a zabývala se jimi, se můj obzor na poli interpreta ve studiu vysoké školy rozšířil a obohatil tak mne samotnou.

Seznam literatury

ŠTĚPÁNEK, Vladimír. *Francouzská moderní hudba*. Praha: supraphon, 1967.

KOEHLER, Elisa. *A Dictionary for the Modern Trumpet Player: Dictionaries for the Modern Musician* [online]. 2015. Rowman & Littlefield Publishers, 2015 [cit. 2021-03-24]. ISBN 978-0810886575.

SPOUSTA, Vladimír. *Hudebně-literární slovník: hudební díla inspirovaná slovesným uměním*. Brno: Masarykova univerzita, 2013. ISBN 978-80-210-5959-7.

Seznam použitých zdrojů

[online]. [cit. 2021-03-18]. Dostupné z: <https://www.wisemusicclassical.com/composer/3404/Eug%C3%A8ne-Bozza/>

[online]. [cit. 2021-03-18]. Dostupné z: <https://www.wisemusicclassical.com/composer/3739/Marcel-Bitsch/>

[online]. [cit. 2021-03-18]. Dostupné z: <https://www.musicroom.com/product/al20776/marcel-bitsch-4-variations-sur-un-theme-de-d-scarlatti-trumpet.aspx>

[online]. [cit. 2021-03-20]. Dostupné z: <https://henri-tomasi.fr/>

[online]. [cit. 2021-03-22]. Dostupné z: <https://www.wisemusicclassical.com/composer/3493/Henri-Tomasi/>

[online]. [cit. 2021-03-23]. Dostupné z: <http://maurice-andre.com/>

[online]. [cit. 2021-03-23]. Dostupné z: <https://www.universalis.fr/encyclopedie/jean-hubeau/>

[online]. [cit. 2021-03-24]. Dostupné z: https://www.kulturstiftung-des-bundes.de/de/projekte/musik_und_klang/detail/klang_die_24_stunden_des_tages.html

[online]. [cit. 2021-03-24]. Dostupné z: https://www.stockhausen-essays.org/harmonien_trios.htm

[online]. [cit. 2021-03-24]. Dostupné z: <http://allthingstrumpet.com/>

[online]. [cit. 2021-03-24]. Dostupné z: <http://allthingstrumpet.com/honegger-intrada/>

[online]. [cit. 2021-03-24]. Dostupné z: <http://allthingstrumpet.com/enescu-legende-2/>

Opera Plus [online]. 2016 [cit. 2021-03-25]. Dostupné z: <https://operaplus.cz/zemrel-finsky-skladatel-einojuhani-rautavaara/>

[online]. [cit. 2021-03-25]. Dostupné z: <http://allthingstrumpet.com/takemitsu-paths/>

[online]. [cit. 2021-03-25]. Dostupné z: <http://allthingstrumpet.com/friedman-solus/>

[online]. [cit. 2021-03-25]. Dostupné z: <http://allthingstrumpet.com/tull-profile-1/>

[online]. [cit. 2021-03-26]. Dostupné z: <http://allthingstrumpet.com/henderson-variation-movements/>

[online]. [cit. 2021-03-26]. Dostupné z: <http://allthingstrumpet.com/the-other-stevens-trumpet-sonata/>

[online]. [cit. 2021-03-26]. Dostupné z: <http://allthingstrumpet.com/bradshaw-trumpet-sonata/>

[online]. [cit. 2021-03-26]. MCNALLY, Joseph Daniel. *A Performer's Analysis of Eric Ewanzen's Sonata for Trumpet and Piano*. 2008. University of Southern Mississippi.

Seznam příloh a notového materiálu

Obrázek 1: Friedman-Solus, barevný efekt ve čtvrté větě	3
Obrázek 2: Friedman-Solus, doodle artikulace	4
Obrázek 3: Frank Campo-Times, efekt hat	5
Obrázek 4: Frank Campo-Times, změna prstokladů.....	5
Obrázek 5: Plog-Postcards	8
Obrázek 6: Henderson-Variation Movements, druhá věta, notový zápis	9
Obrázek 7: Henderson-Variation Movements, třetí věta, artikulace.....	9
Obrázek 8: Henderson, notový zápis	9
Obrázek 9: Henze-Sonatina pro sólovou trubku, druhá věta, efekty dusítka soft mute a čtvrttónové vibrato	22
Obrázek 10: Rautavaara-Tarantará	29
Obrázek 11: Takemitsu-Paths	30
Obrázek 12: Takemitsu-Paths	31